

the 1990s, the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to increase from 1.1 billion to 1.5 billion (United Nations 1998).

There are a number of reasons why the number of children in the world is increasing. One of the main reasons is that the number of children who are surviving is increasing. This is due to a number of factors, including improved medical care, better nutrition, and a decrease in child mortality (United Nations 1998).

Another reason why the number of children in the world is increasing is that the number of children who are being born is increasing. This is due to a number of factors, including a decrease in the age at which women are having children, and an increase in the number of children who are surviving (United Nations 1998).

The number of children in the world is increasing, and this is a cause for concern. There are a number of reasons why this is a cause for concern, including the fact that the number of children who are living in poverty is increasing, and the number of children who are being abused is increasing (United Nations 1998).

There are a number of things that can be done to help reduce the number of children in the world. One of the most important things is to improve medical care, nutrition, and child mortality (United Nations 1998).

Another important thing is to reduce the number of children who are being born. This can be done by increasing the age at which women are having children, and by decreasing the number of children who are surviving (United Nations 1998).

It is important to take action now to reduce the number of children in the world. If we do not, the number of children who are living in poverty and being abused will continue to increase (United Nations 1998).

The number of children in the world is increasing, and this is a cause for concern. There are a number of reasons why this is a cause for concern, including the fact that the number of children who are living in poverty is increasing, and the number of children who are being abused is increasing (United Nations 1998).

There are a number of things that can be done to help reduce the number of children in the world. One of the most important things is to improve medical care, nutrition, and child mortality (United Nations 1998).

Another important thing is to reduce the number of children who are being born. This can be done by increasing the age at which women are having children, and by decreasing the number of children who are surviving (United Nations 1998).

It is important to take action now to reduce the number of children in the world. If we do not, the number of children who are living in poverty and being abused will continue to increase (United Nations 1998).

EMRAH SERBES • **Behzat Ç.**

EMRAH SERBES 1981 Yalova doğumlu. Akdeniz Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'yla Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü yarım bıraktı, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümü'nü bitirdi. Öğrencilik yıllarında *BirGün* gazetesi için söyleşiler kaleme aldı, *Radikal 2* için tiyatro eleştirileri yazdı, *Hayvan* dergisinin Ankara muhabirliğini yaptı. Kitapları: *Her Temas İz Bırakır* (roman, 2006), *Son Hafriyat* (roman, 2008), *Erken Kaybedenler* (hikâye, 2009), *Hikâyem Paramparça* (seçki, 2012), *Deliduman* (roman, 2014), *Müptezeller* (roman, 2016), *Çekiç ve Gül* (hikâye, 2022), *Memnun Kalırsın* (hikâye, 2023).

İletişim Yayınları 3699 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 671
ISBN-13: 978-975-05-3989-3

© 2026 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2026, İstanbul

KAPAK Suat Aysu

KAPAKTAKİ ÇİZİM ve İÇ ÇİZİMLER Deniz Karagül

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Serap Yeğen, Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38

ÇİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

EMRAH SERBES

Behzat .

Her Temas İz Bırakır
Son Hafriyat
Çekiç ve Göl

20. 4IL ÖZEL BASKISI

İÇİNDEKİLER

Behzat Ç. POL-DER'e üye olur muydu?

TANIL BORA 7

HER TEMAS İZ BIRAKIR 15

SON HAFRİYAT 251

ÇEKİÇ VE GÜL 481

Behzat . POL-DER'e üye olur muydu?

TANIL BORA

Behzat ., doğumundan beri geçen yirmi yılda, televizyonda ve sonra da dijital platformda yayınlanan dizisiyle, kitabın menziline çok üzerinde bir Őöhret kazandı. Komiserimizi artık Erdal BeŐikŐioęlu'nun suretinden bağımsız hayal etmek zor. Ben yine de burada Behzat .'nin yirminci yaŐ gününü sadece Emrah Serbes'in üç kitabına bakarak kutlayacağım.

Arketip ve tip

Portreyle baŐlayalım. Behzat ., arketipik polisiye kalıbını mükemmel dolduran bir kahraman; aslında, yine polisiye türünün kendine pek güzel yakıŐtırdıęı gibi, bir anti-kahraman. Yine bir polisiye kliŐesi olan, tutunamayan, aykırı, 'heterodoks' polis tipinin mükemmel bir örneği. Komutanını yumruklayıp askerî liseden atılmıştır, asla disipline gelemmez. Aykırı zihnini ve mutsuzluğunu askıya almak için kullandığı iki yöntem de tipiktir. Biri, alkol; diğeri, vahŐi doğa belgeselleri. Ara ara koynuna sığındığı bir "dostu"nun olmasını, eski usul "hard boiled," yani "sert" polisyeye bir selam olarak görebiliriz.

Cinsiyetçi dil de, hem polisiyenin hem bizzat polisin normalidir. Beri yandan, kendi erkekliğinden de çok memnun değildir doğrusu. Maoluęunu silkeleyen kadınlar karşısında kırılımandır. Behzat . üye-

rine özenli tez çalışmasında Merve Ayşe Köseoğlu'nun ifadesiyle, "bu zamanın ruhunu yansıtan; erkekliklerin de erkten mustarip olduğunu söyleyen ve bir dönüşüm yaşadığını gösteren; hegemonik erkeklik kriterlerini sağla(ya)mayan bir antikahraman"dır.¹

Yan karakterler, yani ekibi, hem tatlı kontrastlarla (anti-)kahramanın karakter hatlarını ovalayıp cilalarlar, hem de sahiden kendine mahsus karakterlerdirler. Yapacak daha iyi bir işi olmadığından hep telsiz dinleyen, cinayet bağımlısı, "ölecek insanların kokusunu alan" Akbaba, benim favorim. Polisiye yan karakter dalında Oscar'lara adaydır.

Polisiye konvansiyonlarına tamamen uygunluğu içinde, aynı zamanda yerli bir tiplleme, Behzat Ç.. Yerlinin yerlisi: Angaralı, "Ankara çocuğu"... Tabii daha çok dizinin etkisiyle, bir Ankara romantizmine rüzgâr verdiğini biliyoruz. Ankaralılar, Ankaralılıklarını Behzat Ç. sayesinde daha çok sevdiler.² Orhan Koçak'ın "proleter bohemi" olarak tabir ettiği,³ sonraki Emrah Serbes romanlarının işaretleri ("tahkiye jestlerini") de, bu yerlilik vukufundan çıkar. Yerlilik vukufuyla, yazarın toplumsal 'malzemeye' hâkimiyetini kastediyorum. Kriminal radarın menzilinde yaşayanlara, sıradan addedilen hayatlara, sokak ağızlarına, esnaf riyakârlığına aşınadır. *Çekiç ve Gül*'deki "Siyah Cam" öyküsünde, sorgu odasındaki siyah camın ters takılmasından doğan marazayı bir okuyun; Aziznesinliktir, şahane bir memleket sakaleti sahnesidir.

Komiserin aykırılığına dönelim. Nasıl bir aykırılık bu? İstanbul'un üç oligarşik kulübünden birini değil, Ankara'nın popüler ve kalabalık tribünü Ankaragücü'nü de değil, onlar yerine taraftar sayısının az olmasıyla ünlenmiş Gençlerbirliği'ni tutması, Behzat Ç.'nin aykırılığının masum bir unsuru. Abisi Şevket, "Hayatın inat, bize inat gittin Gençler'i tuttun," der. Yazar, "biraz melankolik tabiatlı" diye tarif eder onu. Nihilizme de meylettği söylenebilir mi? *Son Hafriyat*'ta bir yerde denir ki, "Behzat Ç.'nin hayatında çoğu insan bir başkasının yerini tuta-

1 Merve Ayşe Köseoğlu, "Kriz, yüzleşme, yeniden inşa: Behzat Ç.'de erkeklik anlamları," yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2019, s. 129.

2 Murat Sevinç'in 2020'de Gazete Duvar'da yayımlanan yazısı, bu bakımdan ikoniktir: <https://www.gazeteduvar.com.tr/yazarlar/2020/09/24/behzat-c-yi-yeniden-seyrederken>

3 Orhan Koçak, "Müptezeller: Bir proleter bohemi": <https://www.k24kitap.org/muptionezeller-bir-proleter-bohemi-1030>

bilirdi.” Bir *fark etmezlik* karanlığında mıdır komiserimiz? *Her Temas İz Bırakır*’da bir yerde kendinden nefret ettiğini söyler. Yine de bir şey, onu hayata tutunduruyordur. Belki de şu kitapların başında zikredilen takdim jeneriğindeki deyişle “hayata karşı işlenen suçlar uzmanı” olması, tutuyordur onu hayatta. “Hayata karşı işlenen suçlar”a, kriminal katalog suçlara karşı olduğundan bile daha fazla duyarlıdır.

Siyasî polisiye

Behzat Ç., siyasî polisiyedir. Didaktizme düşmeden, arka planda, lâf arasında, hadiselerin içinde, memleket siyaseti kol gezer.

Son Hafriyat’ın epigrafı, Rakel Dink’in “bebekten katil yaratan karanlığı” sorgulayan sözüdür. Kitap, o sorgulamanın yapılmadığını, yapılmayacağını da sokar gözümüze. “Şu Ermeni vurulduktan sonra,” diye konuşur ‘yetkililer,’ polis bir kendine çekidüzen verme performansına girmiştir – ama bunun yüzeyde ve geçici olduğu herkesçe malûmdur. Aynı romanda, Behzat Ç.’nin geçirdiği soruşturmanın ardından amiri der ki: “Bu işi atlattık. Sen bir tuğlaydın, seni çekseler bütün duvar yıkılırdı.” Uğur Mumcu cinayetinin aydınlatılmasının önünde bir duvar örüldüğünü ve bir tuğla çekilse o duvar yıkılacağı için bir şey yapılamayacağını söyleyen “dönemin İçişleri bakanı” Mehmet Ağar’ı yankılayan bir tespit... Yine *Son Hafriyat*’ın laytmotiflerinden biri, Renault Toros’tur: faili meçhullerin simgesi şu meşhur *Beyaz Toros*. Behzat Ç.’nin yardımcısı Harun’un gözünde “dandik” arabadır beyaz Toros (zaten biri de diyordur ki: “Lan... Polisten başka beyaz Toros kullanan mı kaldı?”). Yüzlerce insan için ölümün, gayrinizamî harp cinayetlerinin simgesi olmuş olan ‘aracın,’ sıradan bir polis memurunun nazarında sadece, bir an evvel Megane’la değiştirilmesine heveslenen “dandik” arabayı ifade etmesi, ürpertici bir *makabrin* temsilidir.

Çekiç ve Gül’ün arka planında, 15 Temmuz Darbesi sonrası atmosferi soluruz. Sorgu teçhizatı envanterinde, “üzerinde OHAL yazılı kalın sopa” bulunuyordur. Behzat Ç.’nin darbe girişimi öncesinde Fethullahçılar tarafından Köpek Eğitim Merkezi’ne sürüldüğünü öğreniriz. Abisi Şevket, nice amirlerin, “Bugün ‘vatan haini’ dedikleri adamların karşısında düne kadar ceketlerini iliklediklerini” hatırlatır.

Zaten tarikatlara-cemaatlere devlet himayesi, sürüyordur. Behzat Ç.'nin cinayet zanlısı olarak tutukladığı Sinekçi Hoca'nın ("Mehmet Efendi Hazretleri"), öncesinde emniyet müdürü tarafından kollandığını görürüz: "Bunlar toplumun hassas olduğu konular. Bu şahıslar ilim sahibi şahıslar, bunları rencide etmenin manası yok."

Üç kitap içinde siyasal 'angajmanın' en bariz görüldüğü *Son Hafriyat*'ta, başka siyasal gündemler de boy gösterir. Bu roman, adından başlayarak, her yerin kazılıp durulmasına yol açan inşaat eksterminizmini/yıkıcılığını güçlü bir laytmotif olarak işler. Birisi, "Zaten şu Ankara'ya kazma vurmayan bir polis kalmıştı. Siz de kazın," diye laf atar bir yerde. Kentsel dönüşüm manzaralarına, *Çekiç ve Gül*'de de rastlarız. *Son Hafriyat*, lâf arasında sera etkisini, iklim krizini de mevzu eder.

Behzat Ç.'ye siyasî polisiye vasfı kazandıran asıl önemli yanı, polise eleştirel yaklaşımı. Polisin kurumsal-yapısal şiddetini, yine didaktizme düşmeden, teşhir etmesi

Son Hafriyat'ta Behzat Ç. hakkındaki soruşturmada, ekibinden birine "Şiddet eğilimi var mı?" diye soran müfettiş, "Bir başkomiserde olması gerektiği kadar" cevabını alır. "Nedir bu?" – "Gerektiğinde babacan tokatlar atabilmektir." Polis şiddetinin ve kötü muamelenin olağanlığı, aslında daha çok Harun'da tezahür eder. Lakin Behzat Ç. de elinin ayarını kaçırmaz bazen. Gençliğinde futbolculuk yeteneklerinden bahsederken "Topçuluğu bırakıp vatandaş tekmelemeye başladı," diye anlatırlar. Polisliğin "vatandaş tekmelemek"le etiketlenmesinin başka tecellilerine de rastlarız. *Her Temas İz Bırakır*'da, Çevik Kuvvet'in bir müdahalesi, "önüne geleni copluyarak işlerini yaptılar," diye özetlenir. *Son Hafriyat*'ta Yüksel Caddesi'ndeki bir eylemden, uzunca bir polis şiddeti tasviri yer alır. Şiddetin, tacizin *olağanlığının* serinliğini taşıyan bu anlatımı uzunca aktarayım: "Ekip amirleri ellerindeki biber gazlarını gruba sıkmaya başladılar. Gazdan sonra Robocoplar, önlerini görmekte ve nefes almakta zorlanan eylemcilere coplularla girişti. Önden gidenler yere düşürene kadar copluyor, arkadan gelenler yerdekileri tekmeliyordu. Eylemci başına vasati üç Robocop çökmüştü. Erkekler kuru dayak atıyorlardı. Saçından sürükledikleri kadınlara, kuru dayanın yanında fırsat buldukça tacizde de buluyorlardı. (...) Behzat Ç. elinin dışıyla uzaklaşmasını işaret edince

Robocop, ‘Tamam,’ dedi. Polis minibüsüne koştı, içeri girmemek için direnen bir kıızı kalçasından avuçlayarak taciz etti.”

Çekiş ve Gül’deki “Nöbetçi Savcının Emri” öyküsünde, yine bütün alengiriyle bir “polis kurşunuyla ölüm” soruşturması sürmekteyken derler ki yetkililer: “İlk defa mı Emniyet’te adam ölüyor? Düştü öldü derdik, Savcılık da biraz mırın kırın eder, dosya kapanırdı.”

Her Temas İz Bırakır’da ‘yardımcı karakterlerden’ biri, Avrupa Birliği uyum yasalarıdır. Romanda döne döne “uyum süreci”nden, artık “vatandaş pata küte indir döneminin bittiğinden” söz edilir. Ama herkes domuz gibi biliyordur ki, pekâlâ devam ediyordur pata küte... *Her Temas*’ta dendiği gibi: “Yılda bir yarım saat verilen insan hakları seminerleri yeterli olmuyor”dur.

Son Hafriyat’ta kurulan suç isnadı, polis-ve-adliyenin “kokteyl terör” ‘nosyonunun’ mükemmel bir parodisidir: “İllegal düşüncelerle lise çağında tanıştı. Arkadaşlarının etkisinde kaldı. Önce MLSPB üyesi oldu. Sonra Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği’ne katıldı. Aynı zamanda ESP Tuzluçayır sorumlusuydu. Oradan ayrılıp İBDA-C’yi kurdu. Sonra Liberal Demokrat Parti’ye geçti, ofsaytın kaldırılması için mücadele etti.” Keza, ve sanığa yazdırılan ifade de öyle: “İllegal düşüncelerle lise çağında tanıştım. Arkadaşlarımın etkisinde kaldım. TKP/ML, MLKP, DEV-SOL (DHKP-C) ve PKK sempatizanı oldum. Aşırı sol fikirler yüzünden psikolojim bozuldu. (...) Sovyetler Birliği’nin dağılmasından ve komünist rejimlerin arka arkaya çökmesinden sonra iyice psikolojim bozuldu ve böyle öldürme planları yapmaya başladım.” *Her Temas*’ta “Burası bizim değil bizi öldürmek isteyenlerin ülkesi” alıntısının altındaki “T.Ö.”nün (Tezer Özlü) “terör örgütünü çağırıştırıyor” diye ‘değerlendirilmesi’ de, gözünün değdiği yerde suç gören “terörle mücadele” ideolojisinin bir parodisi...

Ayrıca üç romanda da insanlardaki polis korkusunu ve yalakalığının groteskini görürüz, kayırmacılık ve yolsuzluğun gündelik jestlerini görürüz...

“Bu dünya böyle olmuyor aga!”

Behzat Ç.’nin Ç’sinin, –zaten “çe” diye telaffuz edilir–, Che’yi imlediği yorumlarını veya daha doğrusu hüsnütaberini yapanlar epey ol-

muştı. Behzat Ç. solcu mudur? 1970'lerde yaşasa, POL-DER'e⁴ üye olur muydu?

Behzat Ç.'ye 'doktriner' anlamda solcu demek mümkün değil. Hatta solcularla mesafeli olduğu bile söylenebilir. Öyle ya; sevdiği kadın Bahar'ın "aşırı sol fikirler" yüzünden "psikolojisinin bozulduğunu" düşünür, Bahar'a ise Behzat Ç.'ye "yanlış safi seçtiği", yani solcu olmadığı için kızar.

Her Temas'ta, Berna'yı kendisine faşist dediği için odaya kilitlemiş olduğunu öğreniriz. Bir yandan da "Yoksa sahiden faşist miyim?" diye düşünür, irkilerek. Yine Bahar'a sorar: "Ben faşist miyim?" "Evet," cevabını alır. Hoşlandığı bir hal değildir bu, ama sırf polis olduğu için bile, solculara "faşist" görünebiliyordur. Şu söz: "Yine aynı bakış. Bütün solcular böyleydi." – Solcuların kınayan bakışlarının hep farkındadır ve bu ırgalıyordur onu.

Beri yandan romanın Behzat Ç.'ye müzahir olan anlatıcı sesi, solcuları zımnî bir saygıyla resmeder. Solcular ters, 'gıcık,' ama bir biçimde sempatik görünürler. *Her Temas*'ta solcu Nazlı'nın Harun'a "Sen devlet değilsin, devleti temsil de etmiyorsun, sen kamu görevlisisin" diye çıkışması, şıktır ve anlatıda da şık görünür. Yine *Her Temas*'ta sorguda "Ben komünistim" diye meydan okuyan öğretmen, şıktır.

Romanlarda polisin solculara sistematik olarak "orantısız" şiddet uyguladığını görürüz ve bu Behzat Ç.'yi rahatsız eder. Seride polis eleştirisinin en bariz olduğu kitap olan *Her Temas İz Bırakır*'da, "sarı-kıy bıyıklı" polislerin ülkücü öğrencileri kolladığını görürüz. Eli satırlı ülkücüler, bu kollamadan yararlanarak, üniversite koridorlarında solculara saldırırlar. (Bu fasılda, Emrah Serbes'in DTCF öğrenciliğinin tecrübesi konuşuyordur.) Başka bir nedenle yolunun düştüğü üniversitede bu hadiseye tanık olan Behzat Ç., "Polis! Dağ'ın ulan!" diye müdahale eder bu güruha. Bunun üzerine kalabalığın arasından biri, çemkirir ona: "Sen bu devletin polisi değil misin? Teröristleri mi koruyorsun? Koruyun, koruyun! Ülküçüye çekin copları, teröriste insan hakları!" Yine aynı romanda, olay yerinden ayrılırken, "Tuncelilileri de bırakın" talimatını verir Behzat Ç.. Tuncelililer, olağan şüpheliler olarak, sadece Tuncelili oldukları için tutuluyorlardı.

4 Genç kuşaklar için: POL-DER (Polis Derneği) 1975'te kuruldu, 12 Eylül 1980 Darbesi'ne kadar faaliyet gösterdi. Yalın tanımıyla, sol görüşlü bir meslek örgütüydü.

Her Temas'ta yer alan Terörle Mücadele Amiri Aybars'ın, sürekli AB uyum yasalarından şikâyet ettiğini görürüz. Aybars, “kalıplı, kodu mu oturtan” Harun'u Terörle Mücadele'ye vermesini ister Behzat Ç.'den. O karşılık vermez, lâfın üzerinden atlar ama Aybars'tan hiç hoşlanmadığını anlarız. Daha sonra, yargısız infaz yapan Özel Harekatçılara çıkışır Behzat Ç., onlarla “gırtlak gırtlığa” gelir.

Bu arada Aybars'ın DAL'da görev yaptığını da öğreniriz. 12 Eylül sonrasında Ankara Emniyeti'nin –yine aynı terimi kullanacağım– *makabr* bir ad taşıyan “Derinlemesine Araştırma Laboratuvarı”nın konu edilmesi, başlı başına önemli. Aybars, orada “görev” yaptığı sırada “intihar” diye kayda geçilen bir şüpheli ölümden sorumludur ve dosya kapatılmıştır. Eski solcu Gökhan da DAL'daki işkencelerden söz eder – ve “Biz bir şey yapmadık,” diyen Behzat Ç.'ye “Bırak şimdi. Masum polis numarası yapma. Çarkın içine girmişsiniz, bizim dışının bir suçu yok diyorsunuz,” diye çıkışır. Behzat Ç. hafif ezik durur bu suçlamalar karşısında.

Son Hafriyat'ta da eski polis Ekrem'den bir yargısız infaz hikâyesi dinleriz. “Buzlu camın arkasında bir terörist belirdiğini” görmüş, ateş etmiş, sonra kapıyı açınca 6 yaşında bir kız çocuğunu öldürdüklerini görmüşlerdir. Ekrem'i dağıtmıştır bu olay: “Sonra işte kafayı yedim biraz, yerimde duramıyorum, doğru düzgün konuşamıyorum falan, ‘Beni rahat bir yere verin,’ dedim, Ahlâk'a verdiler.” Devam eder: “Teşkilat olayı kapattı ama vicdan azabı diye bir şey var.” Behzat Ç. yine ezik durur bu vak'a karşısında.

Bu suçların, cezaî suç olmaktan öte, “hayata karşı işlenen suçlar” cümlesinden, Behzat Ç.'nin kanına dokunduğunu hissederiz.

Bir de, *Her Temas*'ta 64 kişilik büroda 13 kişinin aktif çalıştığını, her yıl onlarca polisin intihar ettiğini okuruz. Maaş düşüklüğü zaten hep yakınma konusudur. Velhâsıl, Behzat Ç.'de polisin özlük haklarının mesele edildiğini görürüz.

Unutmayalım ki, POL-DER sadece “halkın polisi” şîârıyla polisin egemen sınıflar elinde araçsallaştırılmasına karşı çıkmıyordu; yanı sıra polisin özlük haklarıyla da doğrudan doğruya ilgiliydi. Polis memurlarının insanca koşullarda çalışacak, hak sahibi “kamu emekçileri” (yine ve başka bir anlamda: “halkın polisi”) sıfatıyla *tanınmasının* peşinde koşuyordu.

Şunu da unutmayalım... POL-DER'e, sadece sol örgütlere bağlı 'bilinçli' solcular değil, ülkedeki ve polis teşkilatındaki "bozuk düzen"e tepki duyan insanlar da üye oluyordu.

Behzat Ç.'yi belki en iyi anlayan 'adamının,' Akbaba'nın *Çekiç ve Gül*'deki şu tiradına kulak verin: "Bütün bunlar... baştan sona yanlış. Bütün bu dünyada da, sende de, bende de, buradaki insanlarda da, şu ölen bebekte de, ırzına geçilen o kızda da yanlış bir şey var. Bu dünya böyle olmuyor aga! Bu dünyanın çivisi çıkmış! Bu dünya böyle rayından çıkmış! Bu dünyayı böyle yakasından tutup yeniden rayına oturtmak lazım aga! Bu dünya böyle olmuyor aga!" İşte bu tanımsız, şekilsiz isyanı kastediyorum. POL-DER, öyle bir isyanın isyankârlarına da hitap ediyordu.

Behzat Ç.'nin büyük ihtimalle hürmet ettiği, POL-DER üyesi bir ağabeyi, bir meslek büyüğü olurdu. Sonuçta aykırı adam, sempatilerinin eksikliğini çekmekle birlikte huylanıyor da solculardan, o nedenle POL-DER'e üye olmaya da bilirdi. Ama omuz verirdi, POL-DER'lilerle beraber hareket ederdi, gibime geliyor.

20. yaşı kutlu olsun.